

Norsk Folkehjelps

prinsipper og
verdigrunnlag

2007 – 2011

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis

solidaritet

Solidaritet i praksis

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Helserettet arbeid og internasjonal solidaritet har vært grunnpilarer for virksomheten siden stiftelsen i 1939. Vårt mål er menneskeverd og like rettigheter for alle, uansett kjønn, handicap, etnisk tilhørighet, religion, alder, seksuell legning eller sosial status. Gjennom politisk påvirkning og praktisk arbeid – nasjonalt og internasjonalt – gjør vi en innsats for å bedre den enkeltes levekår og skape et mer rettferdig samfunn. Våre medlemmer gir et stort bidrag til samfunnet gjennom sin frivillige innsats, og er blant annet en viktig ressurs i redningstjenesten i Norge, i arbeidet for å redde liv og begrense skade.

Norsk Folkehjelps visjon er Solidaritet i praksis. Visjonen krever involvering og innsats for å verne om liv og helse, bygge demokratiske samfunn og styrke folks evne til å mestre egen hverdag. Vi viser solidaritet ved å støtte utsatte grupper, som urfolk, fattige bønder, kvinner og ungdom, slik at de selv får mulighet til å forsvare og fremme sine interesser. Vårt arbeid bygger på samarbeid mellom likeverdige partnere, ikke veldedighet. Veldedighet gir giveren kontroll over mottakeren, mens solidaritet innebærer å respektere partnerens integritet og deres rett til å sette sine egne betingelser.

Stadig flere land opplever demokratisering og større velstand, men forskjellene øker likevel mellom fattig og rik. Det samme gjør avstanden mellom folk og makthavere i store deler av verden. Norsk Folkehjelp er ingen politisk nøytral organisasjon. Vi tar standpunkt i viktige samfunnsdebatter, og vårt mål om en mer rettferdig verden innebærer at vi ofte velger samarbeidspartnere som er i konflikt med makthaverne. Folkelig deltakelse og organisering er viktige tiltak for å sikre menneskerettighetene og gi folk mer innflytelse over egne liv og over samfunnsutviklingen. Norsk Folkehjelp skal være en støttespiller og et talerør for sine samarbeidspartnere.

Vold er et stort samfunnsproblem. Vold rammer ikke bare de voldsutsatte, men ofte også barn og andre i deres nære omgivelser. Mennesker som er utsatt for vold, kan selv være viktige

pådrivere i arbeidet for å bekjempe vold og trakassering, men de trenger hjelp og støtte til dette. Vold mot kvinner, vold i nære relasjoner og vold generelt i samfunnet er handlinger Norsk Folkehjelp ikke kan akseptere og som vi målrettet arbeider for å bekjempe. Norsk Folkehjelp støtter kvinnebevegelser, sosiale grupperinger og menneskerettsorganisasjoner som arbeider med disse temaene. Vi støtter også en samfunnsutvikling der både menn og kvinner fullt ut kan utnytte sitt potensial som mennesker – uten å bli presset inn i diskriminerende kjønnsroller gjennom undertrykkende sosiale normer og politiske systemer. Menn har et særskilt ansvar for å bidra til å bekjempe vold mot kvinner.

Klimaendringene er dramatiske og skjer raskt. De rammer sterkest fattige mennesker i andre deler av verden. Selv små endringer kan få store konsekvenser. Klimaendringene skyldes menneskelig aktivitet. Den rikeste delen av verden står for de største utslippene av klimagasser. Det er derfor nødvendig at Norge og andre rike land tar et spesielt ansvar for å redusere sine utslipp. Viljen til handling virker nå mye større enn tidligere, noe som gir et unikt politisk handlingsrom. Norsk Folkehjelp skal arbeide for å øke organisasjonens bevissthet i miljøspørsmål. Virkemidler som bidrar til reduksjon av egne CO₂-utslipp må innarbeides i våre prosjekter og aktiviteter.

En medlemsstyrt organisasjon

Norsk Folkehjelp er en medlemsorganisasjon med fire hovedinnsatsområder – ungdomsaktiviteter, sanitets- og beredskapsarbeid, samfunnsrettet arbeid og internasjonalt engasjement. En stor del av virksomheten er basert på medlemmenes frivillige innsats.

Norsk Folkehjelp skal bidra til:

- *Rettferdig fordeling, uten undertrykking og fattigdom*
- *En rasismefri verden, uten diskriminering*
- *Likestilling og mangfold*
- *Et samfunn uten vold og overgrep*
- *Et samfunn for alle, gjennom arbeid, bolig, utdanning og medbestemmelse*
- *Å styrke det frivillige engasjementet og omsorgen for hverandre*

Norsk Folkehjelp **Ungdom**

Norsk Folkehjelp prioriterer arbeidet med å rekruttere ungdom og gi dem plass i hele organisasjonen. Vi rekrutterer unge fra hele samfunnet, uavhengig av etnisk og sosial bakgrunn.

Ungdom skal gis mulighet til å delta i hele organisasjonens aktiviteter og arrangementer. Norsk Folkehjelp skal bidra til å skape trygge og gode møteplasser for ungdom, i et rusfritt og sosialt miljø.

Ungdom er ofte mer nysgjerrige og radikale enn de voksne, og har en større vilje til endring. Norsk Folkehjelp Ungdom står fritt til å ta egne standpunkter så lenge disse ikke bryter med Norsk Folkehjelps verdigrunnlag og vedtekter.

Norsk Folkehjelp Ungdom er en åpen og inkluderende del av Norsk Folkehjelp som er synlig i samfunnet og utfordrer ungdom til engasjement. Arbeidet med friluftsliv og redning, internasjonal solidaritet og holdningsskapende arbeid bygger på organisasjonens visjon Solidaritet i praksis. Menneskebiblioteket, førstehjelpskurs, Rødt Kort og utveksling med unge i Palestina, Nordvest-Russland og Sør-Afrika er eksempler på våre aktiviteter.

Norsk Folkehjelp Ungdom skal fortsette arbeidet i både nasjonale og internasjonale nettverk og fora. Her får ungdom muligheten til å vise solidaritet i praksis, øke sitt kunnskapsnivå og bidra til samfunnsutviklingen.

Innsats for **liv** og **helse**

Norsk Folkehjelp har lange tradisjoner når det gjelder helserettet arbeid, og har gjort et pionérarbeid på mange områder som staten senere har overtatt ansvaret for – for eksempel bedriftshelsetjenesten.

Norsk Folkehjelp er en viktig samfunnsaktør og en del av den totale beredskapen i Norge. Norsk Folkehjelp Sanitet redder liv, og forebygger og begrenser skade. Vi skal bidra aktivt til å styrke frivillighetens plass i landets redningstjeneste, sikre gode rammebetingelser og kreve at innsatspersonell ikke utsettes for lønnsstap. Norsk Folkehjelp Sanitet står i beredskap for redningstjenesten. Uansett tid på døgnet rykker mannskaper ut for å bistå i søk og redningsaksjoner over hele landet. Beredskapen stiller store krav til våre frivillige.

Norsk Folkehjelp Sanitet skal møte befolkningen som en kompetent ressurs under arrangementer og andre steder der vi har beredskap, og bidra med god førstehjelp og helhetlig beredskapstenkning. En helhetlig innsats innebærer forebygging av skade og sykdom. Gjennom holdningsskapende arbeid, opplæring

og bevisstgjøring skal vi gjøre hverdagen tryg-
gere for den enkelte.

Norsk Folkehjelp Sanitet skal styrke befolk-
ningens kunnskap om livreddende førstehjelp,
og arbeide aktivt for at skoleverket og andre
instanser innfører obligatorisk opplæring i
førstehjelp. Vi har som mål at Norsk Folke-
hjelp skal være landets ledende kurs-
arrangører innenfor førstehjelpsaget.

Frivillig arbeid for å hjelpe andre er soldaritet i
praksis. For oss er ikke god helse bare fravær
av sykdom, men å få dekket grunnleggende
menneskelige behov. Et utvidet helse-
perspektiv ligger til grunn for vår virksomhet,
og omfatter i tillegg til det fysiske aspektet
også det mentale og sosiale, i tråd med FNs
helsedefinisjoner.

FNs Utviklingsprogram lager årlig en indeks over menneskelig utvikling på viktige sosiale og økonomiske områder som levealder, utdanning og inntekt pr. innbygger i 177 land. For sjette år på rad topper Norge denne lista, mens Niger i 2005 erstattet Sierra Leones mangeårige plass på bunnen av lista.

- **Et barn født i Swaziland** kan ikke forvente å bli eldre enn 32 år. Et barn født i Norge vil trolig leve to og en halv gang så lenge – til hun er 81 år.
- **46 land er fattigere** i dag enn for ti år siden. I 25 land sulter folk mer i dag enn for ti år siden.
- **Tre milliarder mennesker**, det vil si nesten annethvert menneske i verden, lever under fattigdomsgrensen på 15 kroner om dagen. 1,3 milliard mennesker lever i ekstrem fattigdom, det vil si for under 7 kroner dagen.

• **I 2003 var utenlandsgjelda** til utviklingslandene oppe i 2530 milliarder dollar. 16 land i Afrika har en gjeld som er større enn landenes BNI (brutto nasjonalinntekt). I fire av disse landene er utenlandsgjelda over 300 prosent av BNI.

• **Siden 1960** er kløften mellom verdens 20 prosent rikeste og 20 prosent fattigste personer blitt dobbelt så stor. Fattigdommen har økt spesielt i Afrika, Latin-Amerika, Midtøsten, Øst-Europa og Sentral-Asia.

• **De rikeste 20 prosent** av verdens befolkning disponerer 86 prosent av verdens bruttonasjonalprodukt, mens de fattigste 20 prosent disponerer kun én prosent. Verdens rikeste ene prosent tjener alene like mye som samlet inntekt for 2,5 milliarder mennesker.

• **Tusenårsmålene** har framgang i enkelte deler av verden, som India og Kina. Med dagens fart kan man ikke regne med grunnutdanning til alle i Afrika før i 2119, eller en reduksjon av spedbarnsdødeligheten med to tredjedeler før i 2106.

• **Den lese- og skrivekyndige** andelen av verdens befolkning har økt fra 48 prosent i 1970 til 82 prosent i 2004. Fremdeles er 771 millioner mennesker analfabeter. 64 prosent av disse er kvinner.

• **Hvert år fødes** 20 millioner barn til et liv i fattigdom.

• **Over 1,1 milliarder** mennesker har ikke tilgang til rent drikkevann, 2,4 milliarder mangler skikkelige sanitæranlegg. Fem millioner mennesker dør hvert år på grunn av forurenset vann. Om 20 år vil 1,8 milliarder mennesker leve i områder som er rammet av total vannmangel. Fem milliarder vil leve i regioner der det er knapphet på vann.

• **Antall væpnede konflikter** har gått ned med 40 prosent på 15 år, mens terrorismen har økt kraftig i samme periode. I 2005 var verdens samlede militærutgifter 1119 milliarder USD, mens samlede bistandsutgifter var 106 milliarder USD.

Kilder: UNDP, Statistisk sentralbyrå, Le Monde Diplomatique: Globaliserings atlas, SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute)

Det norske samfunnet

Norsk Folkehjelp har vært en sterk bidragsyter til framveksten av den norske velferdsstaten. Målet var å skape et velferdssamfunn for alle, bygget på fellesskap og solidaritet. Norsk Folkehjelp skal arbeide aktivt for å bevare og videreutvikle velferdsstaten, gjennom en rettferdig fordeling av landets ressurser og en inkludering av alle i det norske samfunnet.

Solidaritet og frivillighet kan ikke vedtas ved lov. Våre medlemmer gjør en stor innsats i nærmiljøet. De gir en hjelpende hånd til eldre og uføre, driver frivillighetssentraler og engasjerer seg i arbeidet mot rasisme. Våre sanitetsmannskaper er en viktig del av den norske redningstjenesten. Det er et mål å verve flere medlemmer med minoritetsbakgrunn, for å styrke Norsk Folkehjelp som en flerkulturell og mangfoldig organisasjon.

Frivillighet er dugnad, idealisme og uegennyttig arbeid. Staten må ta et ansvar for at de frivillige organisasjonene har rammebetingelser som motiverer og fremmer fellesskapsholdninger. Norsk Folkehjelp skal være en aktiv pådriver for å utvikle og organisere frivillighet i Norge, blant annet gjennom bruk av frivillighetssentraler, mobilisering i lokale lag og gjennom arbeid for å sikre de økonomiske vilkårene for frivillig humanitært arbeid.

En velferdsstat med universelle ordninger er det sikreste virkemiddelet for å trygge sosial utjevning, sosial inkludering og rettferdig fordeling. Markedet har overtatt mange av velferdsstatens tidligere oppgaver, og mange tjenester som tidligere var et offentlig ansvar, blir nå konkurranseutsatt og privatisert. Vi er i dag vitne til en samfunnsutvikling som gjør hverdagen vanskelig for mange. Norsk Folkehjelp skal aktivt motarbeide de kreftene som utestenger ulike grupper i samfunnet vårt, og bidra til å synliggjøre forskjeller og urettferdigheter.

Norsk Folkehjelp skal bidra til å synliggjøre det økende fattigdomsproblemet i Norge. Fattigdom gir ikke rom for et anstendig liv. Den fører til sosial eksklusjon, og gir ofte dem som rammes en følelse av skyld og skam. De fattige i Norge er ikke en ensartet gruppe. Fattigdom kan ramme folk i alle aldre og fra alle samfunnslag, men rammer i hovedsak dem som er utestengt fra før. Deltakelse i et inkluderende arbeidsliv, med en anstendig lønn, er det som best forebygger fattigdom. Bekjempelse av fattigdom er et samfunnsansvar. Ingen i Norge skal leve i fattigdom. Barn må sikres en oppvekst fri for fattigdom og sosial ekskludering.

Norsk Folkehjelp skal bekjempe diskriminering på arbeidsmarkedet, boligmarkedet og andre arenaer på grunn av hudfarge, religion, kjønn, seksuell legning og kulturell eller etnisk bakgrunn. Norsk Folkehjelp har som mål å stanse alle former for strukturell rasisme, som rammer enkeltmennesker gjennom lover, regler og rutiner. Vi skal gjennom lokale og landsomfattende aktiviteter drive langsiktig holdningsskapende arbeid for å hindre rasisme og bidra til integrering. Internasjonalt har Norsk Folkehjelp arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner. Også i det norske samfunnet skal vi sette dette problemet i fokus.

Norsk Folkehjelp er sterkt engasjert i arbeidet for flyktningers levkår og rettigheter i Norge, og skal bidra til at asylsøkere selv kan fremme sine behov og rettigheter. Vi driver flyktningsmottak innenfor rammer fastlagt av staten. Gjennom politisk påvirkning skal vi fronte en human flyktningpolitikk, og arbeide for å bedre rammebetingelsene for drift av asylmottak og dermed kvaliteten i tilbudet til beboerne. Vi arbeider for at enslige mindreårige asylsøkere skal få et forsvarlig vergetilbud, og ønsker å etablere et apparat for rekruttering, opplæring og oppfølging av verger på landsbasis. Vi skal styrke det frivillige engasjementet i og rundt mottakene. Norsk Folkehjelp arbeider politisk i forhold til grupper vi mener ikke har god nok beskyttelse. Vi krever at alle som oppholder seg i landet får et verdig livsopphold.

Verden rundt oss

Norsk Folkehjelp har utviklet sitt internasjonale samarbeid langs tre hovedlinjer:

- *Støtte til frigjøringsbevegelser og andre grupper som kjemper for politiske og sivile rettigheter*
- *Støtte til lokale folkelige organisasjoner i deres kamp mot fattigdom og for menneskerettigheter og omfordeling*
- *Minerydding og politisk arbeid for å forby klaseammunisjon*

Det er lokalbefolkningens stemme, programmer og prosjekter som skal være avgjørende. Vår rolle er å være tilrettelegger, rådgiver og nettverksbygger. Bærebjelken i Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid er det langsiktige utviklingssamarbeidet, men vi kan gå inn med nødhjelpsinnsetning når det er behov for det i områder der vi allerede har personell, lokalkunnskap, ressurser og kompetanse.

Norsk Folkehjelp mener at organisasjonsretten er den mest oversette av menneskerettighetene. Organisasjonsbygging er en metode for å fremme folkelig deltakelse og styrke utviklingen av demokratiske samfunn basert på frihet og medbestemmelse. En

reell rett til deltakelse krever bevisstgjøring, ressurser og adgang til informasjon. Målet for Norsk Folkehjelp er å bidra til å styrke sivilsamfunnet, gjennom mobilisering for reelle rettigheter, omfordeling og demokrati.

Et kjennetegn ved Norsk Folkehjelps valg av samarbeidspartnere og -land er støtten til undertrykte i en konfliktsituasjon. Under frigjøringskamper, borgerkrig og sosiale og politiske konflikter har vi støttet krefter som fremmer sosial rettferdighet og demokratisering. Norsk Folkehjelp var blant de første som ga støtte til ANCs kamp mot apartheidstaten i Sør-Afrika, og har i mange år arbeidet i Midtøsten og Sudan. Vi støtter organisasjoner som representerer ungdom, kvinner, urfolk eller andre som kjemper for politiske og sosiale rettigheter verden over.

Retten til mat, vann, bolig, helse og utdanning er grunnleggende menneskerettigheter. I dag lever store deler av jordas befolkning i nød og fattigdom. Mange har ikke tilgang til rent vann, mulighet for utdanning, medisin eller gode sanitærforhold. Spesielt lever mange kvinner under uverdige forhold. Vold, undertrykking og diskriminering av kvinner, både i samfunnet og i familien, er et alvorlig hinder

for kvinners muligheter til deltakelse og innflytelse. Norsk Folkehjelp arbeider for å bedre kvinnenes kår, blant annet gjennom aktivt å jobbe for bedre helse, likestilling, adgang til å eie jord, innpass i arbeidslivet og mulighet for økt deltakelse i samfunnet.

Landminer rammer uskyldige sivile, og er et stort hinder for all samfunnsutvikling. Flyktninger kan ikke vende hjem, dyrkbar jord blir liggende brakk og skoleveiene er livsfarlige. Norsk Folkehjelp har utviklet en omfattende kompetanse på rydding av landminer, og vi legger stor vekt på overføring av denne kompetansen til lokale krefter. Sammen med mange andre aktører driver vi et politisk arbeid for økt støtte til Landminekonvensjonen fra 1997, som regulerer det internasjonale forbudet mot produksjon, lagring, salg og bruk av antipersonellminer. Norsk Folkehjelp er også en sentral aktør i arbeidet for et internasjonalt forbud mot bruk av klasebomber.

Aidsepidemien er en global katastrofe som truer med å utrydde hele samfunn. Aids har mest alvorlige følger for fattige mennesker, fordi den fattige delen av en befolkning har mindre tilgang på informasjon, medisin og behandling. Det internasjonale samfunnet har et stort ansvar for effektiv bekjempelse av hiv/aids. Norsk Folkehjelp integrerer kampen mot hiv/aids i sine prosjekter.

De siste tiårene har vi sett en voldsom økning i internasjonal handel og utenlandske investeringer. En rekke flernasjonale selskaper har en økonomisk tyngde som langt overgår fattige lands statsbudsjetter, og er involvert i mange av de vedvarende konfliktene og kampene om verdens ressurser. Vi trenger internasjonale institusjoner som kan utforme bindende overnasjonale regler for hvordan de flernasjonale konsernene skal forholde seg til fattigdom og utvikling i de landene de opererer i. Stor gjeld er mye av grunnen til mange lands fattigdom. Norsk Folkehjelp mener at Norge må være en pådriver for å se på tiltak som kan gi de fattigste landene gjeldsslette. Norsk Folkehjelp mener at bistand og omfordeling av makt er viktig for å skape en mer rettferdig verden.

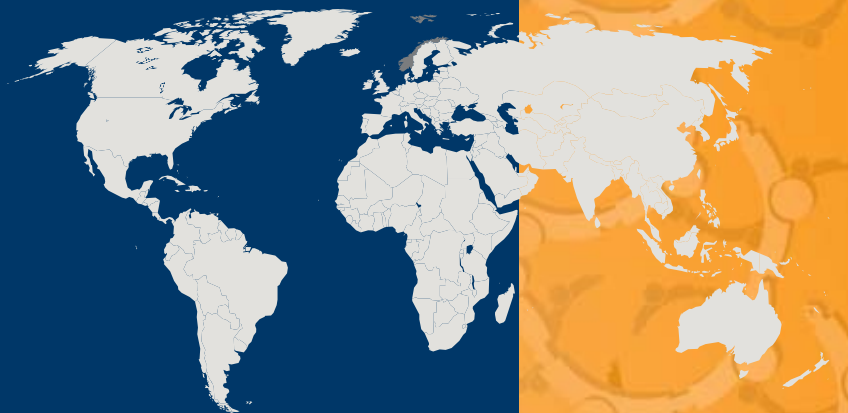
Globalisering innebærer økt maktkonsentrasjon på færre hender. Globalisering innebærer også at enkeltmennesker og organisasjoner har fått langt større mulighet til gjensidig kontakt. Utfordringen er å utforme regler og demokratiske institusjoner som kan gi bedre styring – lokalt, nasjonalt, regionalt og globalt. Bærekraftig utvikling forutsetter økt demokratisk kontroll over naturressursene, gode globale avtaler og lokale forvaltningsmuligheter. Norsk Folkehjelp støtter derfor sine partnerorganisasjoner i deres kamp for økt råderett over egne ressurser. Ressursforvaltningen må være i balanse med naturens bærekraft.

solidaritet

Norsk Folkehjelps prinsipper og verdigrunnlag

Grafisk design: Resomans AS - Trykk: Trykk-Service AS

PB 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Tlf. 22 03 77 00
Faks 22 20 08 70
E-post: norsk.folkehjelp@npaid.org

www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis